

Kız kardeşim Mirjam,
Olduğumuz çocuklar,
Samanlıkta kitap okuyup durduğumuz
o yaz için...

“İstiyorum” dedi küçük denizkızı,
beti benzi atmış halde.
“Ama bunun bir bedeli olur” dedi su cadısı.
“Ve istediğim, küçük bir şey değil.”
Küçük Denizkızı, Hans Christian Andersen

Ve bir gemi, sekiz yelkeni
Elli dev topuyla
Kaybolacak benim yanımda
Üç Kuruşluk Opera, Bertolt Brecht

İçindekiler

1. BÖLÜM DENİZ FENERİ

- Kibrit • 13
- Fırtına • 17
- Küçük Sepet • 23
- Kaya • 27
- Suç • 32
- Tokat • 38
- Yastık Kılıfı • 46
- Bayan Amalia'nın Planı • 49
- Çivilerle Mühürlenene Bina • 55
- Martha • 57

2. BÖLÜM KARA ŞATO

- Jozef'in Cenazesi • 67
- Gece • 71
- Yedi Yılın İlk Günü • 75
- Kovalar ve Paspaslar • 81
- Sır • 84
- Kan • 87
- Canavar • 92
- Koku • 96
- Av Arkadaşları • 101

3. BÖLÜM YATAĞIN ALTINDAKİ OĞLAN

Yatağın Altındaki Canavar • 109

Canavar İçin Bir Şarkı • 115

Kuyruklu Kadınlar • 119

Martha ile Kahve • 124

Evcilleştirme • 128

Şu Aptal Çocuk • 134

Küvette • 136

Günler Nasıl Geçiyor? • 143

Bahçe Parmaklıkları • 147

Elbiseler • 151

Gecenin Ağzı • 157

4. BÖLÜM YAZ

Pişmanlık • 163

T.O.Z • 165

Yaz • 172

Babalar ve Bacaklar • 177

Müştemilat • 183

El Arabası • 185

Öğle İzni • 191

Kıymıklar • 194

5. BÖLÜM ÇADIRDAKİ DENİZKIZI

Dünyayı Şoke Eden Ucubeler • 203

Göz • 209

Yolda • 214

Öğretmenin Kalbi • 217

Yirmi Beş Kuruş • 224

Bayan Rozenhout • 230
Parıldayan Pırlanta Teyze • 235
Eef'in Karşısına Harika Bir
Fırsat Çıkıyor • 242
Ateş Başındaki Akşam • 249
Mektup • 253
Balık Yüzüyor • 256

6. BÖLÜM KAHRAMANLIK KUMAŞI

İskelede Veda • 263
Fotoğraf • 268
Amiral Terhis Oluyor • 276
Böğürtlenli Pasta • 281
Nick • 290
Kahramanlık Kumaşı • 296
Amiral Pencereden Bakıyor • 301
Küçük Sandal • 305
Çiviler • 308
Liman • 312
Fırtına • 319
Kaya • 323
Kara Em • 326

1. BÖLÜM
DENİZ FENERİ

Kibrit

Düşmek üzere olan bir diş gibi karaya ince bir toprakla bağlı olan adaya, yarımada denir. Böyle bir yarımada geceleri ışığını deniz kenarındaki küçük kasabanın üzerinde gezdiren, uzun ve gri bir deniz feneri vardı. Deniz feneri ışığıyla, gemilerin koyun ortasında hantal hantal duran kayaya çarpmasını engelliyordu. Böylece gecenin daha az karanlık, büyük kara parçasının daha az büyük, geniş denizin daha az geniş görünmesini sağlıyordu.

Fenerin yanındaki evde deniz feneri bekçisi Augustus ve kızı oturuyordu. Küçük bir bahçeleri ve her zaman bir şeylerin karaya vurduğu, kayalık küçük bir sahilleri vardı. Eskiden, ışık başlarının üzerinde yükseklerde dönüp dururken gece boyunca orada otururlardı. O zaman Augustus bir ateş yakar ve korsanları taşıyan tekneler kıyıya yanaşırlardı. Korsanlar ateşin başında oturmaya gelirler, ızgara balık yiyip bütün gece şarkı söylerlerdi. Yemeyle içmeyle ilgili şarkılar ve hüznü hasret şarkıları söylerlerdi ama bunların yanında çok korkunç şarkılar da söylerlerdi, Denizin Gizemleriyle ilgili şarkılar; küçük kız bunlardan hem korkar hem de mutlu olur, hemen annesinin kucağına giderdi.

Ama artık korsanlar gelmiyor, babası da artık ateş yakmıyordu.

Hava kararmaya başlayınca ışığın yanması gerekirdi. Işığı hep kız yakardı. Her akşam altmış bir basamak yukarı çıkar, lamba lensinin paslı kapağını açar, fitilini yakar, lensi döndüren mekanîği çalıştırır, kapısını kapatırdı, işte bitti.

Küçükken bu iş ona daha zor gelirdi ama şimdi kolları güçlenmişti, bacaklarıyla günde iki kez merdivenleri kolayca inip çıkabiliyordu. Kibriti aşağıda unuttuğunda bazen üç kez inip çıkıyordu. Bunu bazen yapıyor, her defasında da babası söyleniyordu.

Augustus, “Hava kararmak üzere ve ışık henüz yakılmamış! Ya bir gemi kaybolursa, çocuk! Ya kayalara çarparsa, o zaman suç bende olur, yo aslında sende olur. Çabuk ol, yukarı çık! Ben mi gitmeliyim? Pekâlâ ben gideyim” deyip doğruldu.

Küçük kız usulca, “Gidiyorum” deyip kibritleri küçük çekmecedan çıkardı. Kutuyu sallayınca çok az takırtı çıktığını fark etti, içinde sadece bir tane kibrit kalmıştı.

Yarın kibrit almalıyım, diye düşündü. Unutmayayım.

Kız, bir şeyi hatırlamanın zor olduğunu düşünürdü. Aklında hep çok şey vardı; şarkılar, hikâyeler, öğrenmesi gerekenler, unutmak istediği ama hep geri gelen şeyler. Bir şeyi aklında tutmak zorunda olduğunda genelde unutuyor, unutmak istediğinde ise hep hatırlıyordu.

Basamakları çıkarken aklında tutmak için küçük bir oyun uydurdu. Neyi hatırlaması gerekiyordu? Tabii ya, kibriti. Hayalinde bir kutu dolusu kibriti alıp zihninin orta-

sındaki masanın üzerine koydu. Yanına da kutunun üzerini aydınlatan küçük bir lamba yerleştirdi, böylece yarın sabah uyandığında ilk gördüğü şey bu olacaktı. En azından böyle olmasını umuyordu. Ne çeşit bir lambaydı bu? Altın rengi kenarı aşınmış, yeşil emayeden bir lamba. Eskiden annesinin yatağının yanında böyle bir lamba vardı. Aslında bu da gerçekten unutmak istediğı bir şeydi.

Başka bir lamba düşün, Küçük Lamba, dedi kendi kendine.

Çünkü onun adı da küçük lambaydı. Yani Lampje* idi.

Asıl adı Emilia’ydı ama bu aynı zamanda annesinin de adıydı. Babası eskiden seslendiğinde ikisinin birden ona bakmasına alışmamıştı, sonraları ise o adı bir daha hiç duymak istemedi. Bu yüzden kızına Lampje adını verdi.

Kız bir şey unuttuğunda veya elinde sıcak çorba gibi bir şeyle takılıp sendelediğinde babası ona her zaman, “Sende ılık yok Lampje” derdi.

Lampje son kibritiyle yukarıya çıktı. Çok dikkatli olmak zorundaydı, ışığı yakmadan kibrit sönmeliydi, yoksa bu... Gemi enkazları ve kızgın bir baba anlamına gelebilirdi. Daha kötü ne olabilirdi, bilmiyordu.

Alevi iyi kapsın diye fitili biraz yukarı kaldırıp kabarttı, sonra kibriti kutusundan çıkarıp ona sert sert baktı.

“Elinden geleni yap, ciddiyim bak! Yoksa...”

Yoksa ne? Bir kibrite göre en kötü şey ne olabilirdi? Sönmek mi? İkiye ayrılmak mı? Hayır, kız ne olduğunu biliyordu.

* Yaklaşık okunuşu: Lampy (ed. n.)

“Yoksa seni denize atarım” diye fısıldadı. “Öyle ıslanır-
sın ki bir daha hiç yanamazsın.” Tabii ki karaya vurduğun-
da... Sıcak sahilin birine vurup güneşte kuruyana kadar ve...

“Lampje!” Babasının sesi, altmış bir basamak derinden
gelse de şimdi daha yakından geliyor gibiydi. “Işığı yak!
ŞİMDİ!”

Genelde bu saatlerde koltuğunda horlayarak uyuyor
olurdu ama nedense bu akşam uyumuyordu. Kibriti sürttü,
yanmadı. Tekrar sürttü. Şimdi güzel bir alevle birlikte kü-
kürt kokusu da geldi. Aferin. Diğer eliyle siper ederek alevi
fitile yaklaştırdı. Haydi! Alev önce tereddüt etti ama sonra
büyüdü.

Küçük alev, küçük alev haydi yan.

Yağı iç ve pamuğu ye.

diye şarkı söylüyordu sessizce parlak ışığa bakarken.
Karnına biraz ağrı girmişti ama şimdi geçmişti.

Kapıyı kapa, mekanizmayı çevir, bitti.

Merdiven basamaklarını inerken “*Kibritler, kibritler*” di-
ye mırıldanıyordu. Unutma!

Ama yine de unutacaktı.